

Co-funded by the
European Maritime and
Fisheries Fund of the
European Union

VADLĪNIJAS Jūras piekrastes ūdeņu un saistītās piekrastes daļas plānošanai

Swedish Agency
for Marine and
Water Management

DANISH MARITIME AUTHORITY

Vadlīniju mērķis

veicināt vienotu Latvijas piekrastes pašvaldību izpratni par to valdījumā esošo jūras ūdeņu un piekrastes saistītu plānošanu, kā arī paaugstināt pašvaldības speciālistu kapacitāti un veicināt iedzīvotāju iesaisti plānošanas procesā

Vadlīniju potenciālais pielietojums

Vadlīnijas pielietot kā darba dokumentu šādos procesos:

- jūras piekrastes ūdeņu un saistītās piekrastes sauszemes daļas attīstības plānošanas vai apsaimniekošanas dokumentu izstrādes procesā,
- izstrādājot stratēģiskos mērķus un telpiskās attīstības perspektīvas pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģijās,
- Izstrādājot teritorijas plānojuma zonējumu un telpiskos risinājumus jūras piekrastei un saistītajām teritorijām,
- Izstrādājot pašvaldību attīstības programmas un to investīciju un rīcību plānus

Jūras piekrastes joslas plānošanas process

Jūras piekrastes joslas plānošanas procesa ietvaros nosaka:

- plānojamās tēmas ietvaru (piekrastes attīstība kopumā, aktīvā atpūta jūrā, piekrastes zonējums, jahtu tūrisma attīstība piekrastē)
- tematiskos aspektus - teritorijā pastāvošu apstākļu kopumu
- teritorijas mērogu un robežas
- sagatavo interešu turētāju iesaistes plānu
- nosaka plānošanas uzdevumus un mērķus izvēlētās tēmas vai teritorijas plānošanai
- izvēlas teritorijai, kontekstam, plānošanas mērķiem un uzdevumiem atbilstošo plānošanas vai administratīvo instrumentu

Valsts pārvaldes struktūras:

- VARAM telpiskās attīstības departaments
- Satiksmes ministrija Tranzīta politikas departaments
- Atbildīgais plānošanas reģions
- Dabas aizsardzības pārvalde
- Valsts vides dienests
- AS «Valsts meži»
- VUGD
- Latvijas Jūras administrācija

Tematiskās grupas:

- Latvijas hidroekoloģijas institūts
- Vēja enerģijas asociācija
- Latvijas atjaunojamās enerģijas asociācija
- Biedrība «Apeirons»
- Latvijas Mazo ostu asociācija
- Latvijas Zvejnieku federācija
- Latvijas pašvaldību savienība

Pašvaldības un saistītu struktūru pārstāvji:

- Teritorijas plānotājs
- Attīstības/projektu speciālists
- Īpašumu apsaimniekošanas speciālisti
- Būvvaldes speciālisti
- Tūrisma informācijas centrs
- Politiskais līmenis
- Pagastu pārvaldnieki

Blakus esošo pašvaldību pārstāvji

Sabiedrības pārstāvji:

- Ostu pārvaldes,
- NVO un biedrības,
- Iedzīvotāju vai apkaimju kopienas
- Konsultatīvās padomes (ja attiecināms)
- Aktīvie saistīto nozaru uzņēmēji (piem., tūrisms, zveja, ostu darbība u.c.)
- Vietēja mēroga projektu aktivitātēs iesaistītie
- Lauku partnerības pārstāvji (ja attiecināms)

Rekomendējamie instrumenti

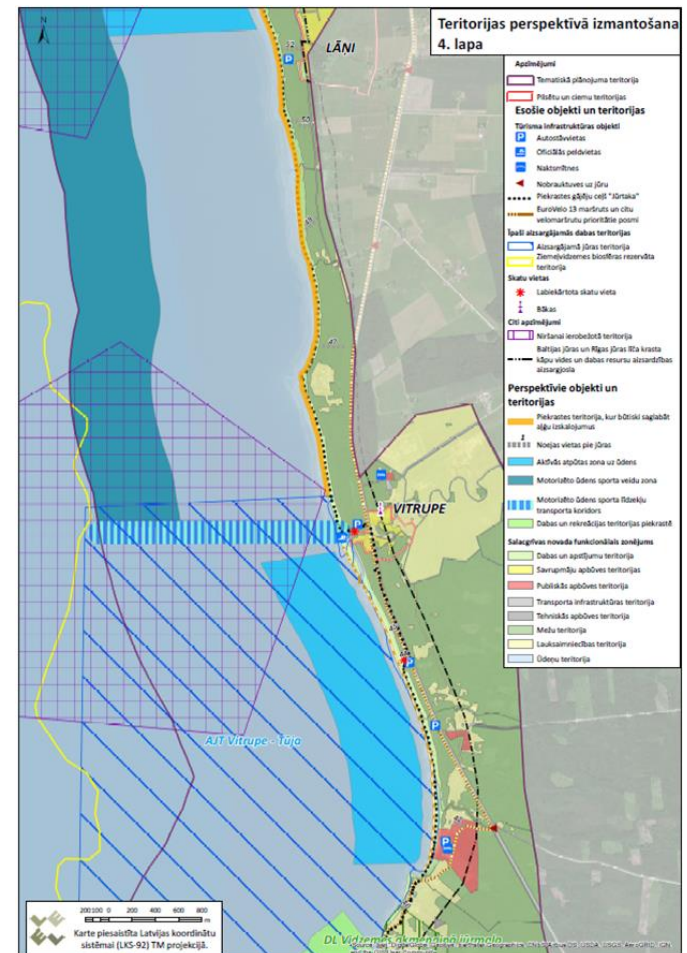
Tematiskais plānojums

«+»

- Var tikt veidots kā izpētes dokuments
- Iespēja risināt atsevišķu nozaru vai tematiku jautājumus
- Var būt kā pamats saistošo noteikumu izstrādei
- Plānojuma ietvaros iespējams paredzēt risinājumus pašvaldības attīstības stratēģijai, programmai, teritorijas plānojumam
- Iespējams risināt jautājumus teritorijai, kas neietilpst pašvaldības administratīvajās robežās

«-»

- risinājumi ir tikai rekomendējoši teritoriju īpašniekiem.

Salacgrīvas novada tematiskā plānojuma projekta grafiskās daļas piemērs

Teritorijas plānojums

«+»

- Ir saistošs ikvienam, kurš vēlas veikt darbības ar īpašumu novadā
- Apkopota plaša veida informācija (galvenās komunikācijas, teritoriju izmantošana, aizsargjoslas, detalizētāk plānojamas teritorijas, ĪADT u.c.)
- Nosaka atļauto teritoriju izmantošanu, veidojot sakārtotu, skaidru redzējumu par piekrastes telpisko attīstību, piemēram:
 - kur plānot noejas vai nobrauktuves pie jūras,
 - kur paredzēt stāvlaukumus,
 - kur plānot pludmales attīstību kā sabiedrībai pieejamu teritoriju,
 - kur saglabāt dabas teritorijas (piem., mežus),
 - kur plānot ostu teritorijas u.c.

«-»

- Tiek veidoti risinājumi tikai pašvaldības administratīvajai teritorijai.
- Administratīvi laikietilpīgs process, līdz ar to dokumentā ietvertie risinājumi nav elastīgi maināmi.

Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma 2030
piemērs Salacgrīvas pilsētā

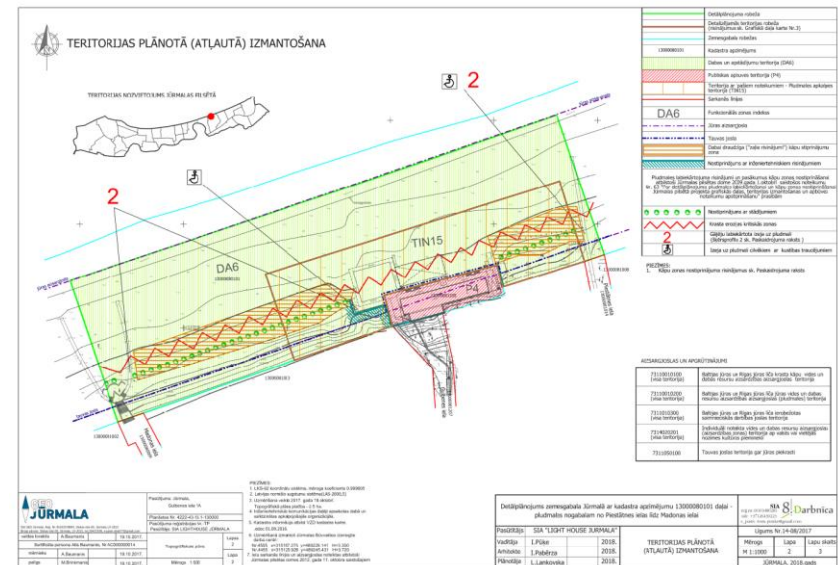
Lokālplānojums un detālplānojums

«+»

- Ir saistošs ikvienam, kurš vēlas veikt darbības ar īpašumu noteiktajā teritorijā
- Iespējams detalizēt teritorijas apbūves nosacījumus, veidojot teritorijas identitāti
- Plāno teritoriju detalizētā līmenī, paredzot komunikāciju, labiekārtojuma, apbūves risinājumus u.c.
- Piemērots līmenis, piemēram, atsevišķu pludmales zonējumu izstrādei

«-»

- Tiek veidoti risinājumi tikai pašvaldības administratīvajai teritorijai.
- Administratīvi laikietilpīgs process, dokumentā ietvertie risinājumi nav elastīgi maināmi

Detālplānojums zemesgabala daļai Jūrmalā – pludmales nogabalam no Piestātnes ielas līdz Madonas ielai

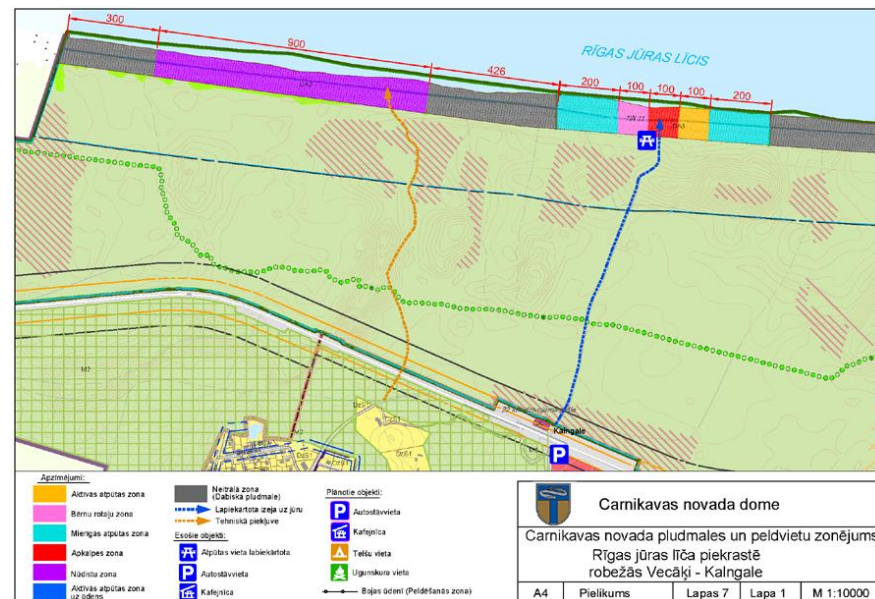
Saistošie noteikumi

«+»

- Ir saistoši ikvienam teritorijas lietotājam, regulējot ne vien zonējumu, bet arī iespējamās (atļautās) un neatļautās darbības,
- Var tikt izstrādāti dažādām teritorijām (viss novads, viena pludmale u.c.)
- Iespējams iekļaut regulējumu par dažādām tēmām
- Iespējams noteikt administratīvo atbildību par noteikumu pārkāpšanu

«-»

- Saistošo noteikumu izstrādes iespējas tematiski nosaka normatīvie akti

Carnikavas novada pludmales un peldvietu zonējums Rīgas jūras līča piekrastē

Saistošie noteikumi

Pašvaldību iespējas esošā normatīvā regulējuma ietvaros, izdodot saistošos noteikumus:

Pagaidu vai sezonālo būvju izvietošana pludmalē

Ierobežojumi tirdzniecībai piekrastē

Publisko ūdeņu izmantošana (piemēram, iedalīšana zonās)

Pludmales lietošanas noteikumi un sabiedriskās kārtības ievērošana

Būvju un saistīto teritoriju uzturēšanas nosacījumus piekrastē

Reklāmas materiālu izvietošana

U.t.t.

Rekomendācijas pašvaldībām

Jūras un piekrastes dabas apstākļi

- *Aktīvi sekot līdzī ĪADT individuālo aizsardzības noteikumu vai apsaimniekošanas plānu izstrādei – piedalīties! Nodrošināt ĪADT dabas aizsardzības plānu integrēšanu pašvaldības Teritorijas plānojumā.*
- *Izvērtēt iespējas veikt ekosistēmu sniegto pakalpojumu novērtējumu piekrastes teritorijās, īpaši – piekrastē attīstāmajās teritorijās (kas ietvertas Piekrastes plānojumā), kā arī urbanizētu vietu tuvumā. Ekosistēmu pakalpojumu vērtējumu izmantot kā instrumentu lēmumu pieņemšanā.*
- *Izvērtēt iespēju dibināt pašvaldības darba grupas vai konsultatīvās padomes starp institūciju sadarbības veidošanai piekrastes dabas vides aizsardzībai vietējā līmenī.*

Ostu darbības attīstība

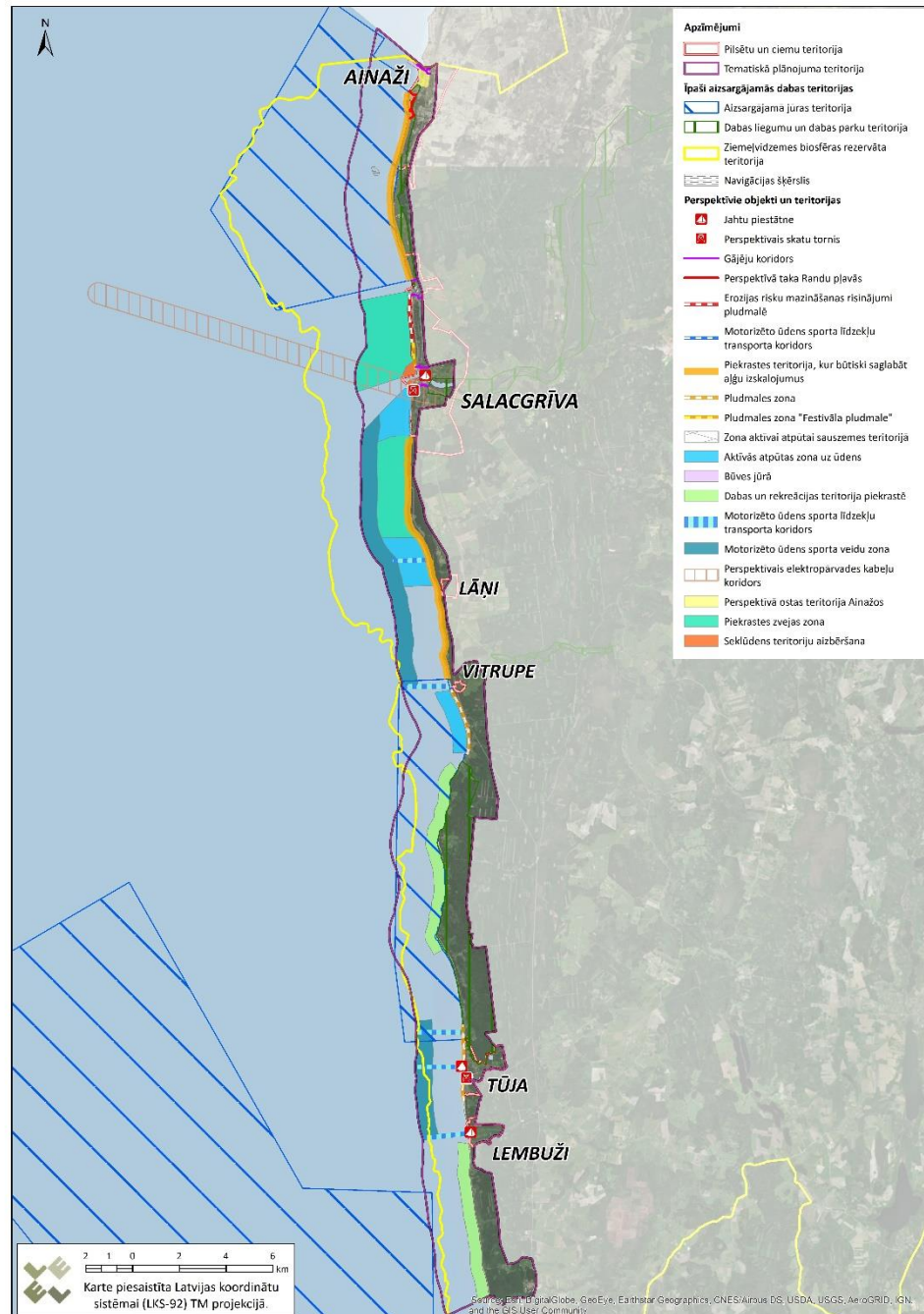
- *Pašvaldības plānošanas dokumentos paredzēt un ieplānot darbības, kas ļautu sakārtot ostu atbilstoši ilgtermiņa attīstības plāniem,*
- *Atbalstīt jahtu piestātņu izveidi, attīstot teritorijas sauszemē (infrastrukturā nodrošinājums),*
- *Atbalstīt alternatīvās enerģijas veidu potenciāla izpēti un, atkarībā no ostas iespējām, tās darbības nodrošināšanai izmantot alternatīvās enerģijas iespējas,*
- *Ostām sadarbībā ar pašvaldībām ir jāveic ostas radīto emisiju mazināšanas vai ierobežošanas pasākumi, uzstādot kontroles iekārtas, uzstādot trokšņu sienas, izbūvējot angārus birstošo materiālu pārkraušanai u.c.*
- *Lai veidotu mūsdienīgas ostu teritorijas, kas mazina fiziskas barjeras pastāvēšanu starp apdzīvotas vietas centru un jūru, kā arī atvieglotu iedzīvotāju nokļūšanu līdz moliem, iespējams veicināt ostas teritoriju integrēšanu pilsētvidē*
- *Detālpļānojuma vai arhitektūras metu konkursa ietvaros iespējams risināt arī molu sasaisti ar pilsētvidi, nepieciešamo labiekārtojuma infrastruktūru ostai piegulošajā teritorijā*

Piekrastes tūrisma attīstība

- *Rast risinājumus piekrastes teritoriju sasniedzamības plānošanai dažādos veidos, t.sk., ar kājām, velosipēdiem, automašīnām, sabiedrisko transportu, kā arī jūras transportu*
- *Veicināt pludmaļu labiekārtojuma izveidi, izskatot nepieciešamos risinājumus dažādām pludmalēm. Pludmaļu labiekārtojuma risinājumus un informatīvo zīmju izvietojanas risinājumus veidot ar vienotu dizaina konceptu, atbilstoši apdzīvotai vietai raksturīgām iezīmēm,*
- *Noteikt perspektīvi izmantojamās vietas jūrā, kur būtu iespēja veidot būves jūrā. Veikt priekšizpēti par šo vietu piemērotību būvniecībai un tās ietekmi uz vidi. Sagatavot piedāvājumu investoriem par magnētobjektu izveidi jūrā vai piekrastē. Organizēt starptautisku metu vai ideju konkursu,*
- *Izstrādāt tematiskos plānojumus un/vai saistošos noteikumus pašvaldību teritorijās ietilpstošo piekrastes zonu un saistīto jūras piekrastes ūdeņu atļautai izmantošanai,*
- *Veicināt ar tūrismu saistītu biznesa ideju attīstību novadā, atbalstot perspektīvos uzņēmējus ar apmācībām, uzņēmējdarbības grantiem vai citiem instrumentiem,*
- *Veicināt tūrisma piedāvājuma diversifikāciju, mazinot sezonālās sezonas aspektu piekrastē, piemēram, atbalstot aktivitātes (sporta pasākumus, festivālus u.c.) rudens/ziemas sezonas laikā.*

Jūras un piekrastes izmantošanas veidu sasaiste: *Salacgrīvas piemērs*

- *Būves jūrā*
- *Ostu teritorijas un ostas akvatorija*
- *Jahtu piestātnes*
- *Piekrastes zvejas zona*
- *Pludmales zona*
- *Dabas un rekreācijas zona piekrastē*
- *Aktīvās atpūtas zona uz ūdens*
- *Motorizēto ūdens sporta veidu zona*

Sauszemes daļas izmantošana	Perspektīvā izmantošana jūras piekrastes ūdeņos	Tematiskais plānojums	Teritorijas plānojums	Saistošie noteikumi	Cits instruments
Apbūve (pilsētas, ciemi)	Peldvietas	X	X	X	MK noteikumi
	Aktīvās atpūtas zona uz ūdens	X		X	
	Motorizēto ūdens sporta līdzekļu transporta koridors	X		X	
	Motorizēto ūdens sporta veidu zona	X		X	
	Jahtu piestātnes	X	X		
	Ostu akvatorija (t.sk. ārējais reids)		X	X	
	Notekūdeņu izplūdes vietas		X		
	Būves jūrā (magnētobjekti)	X			
	Niršanai ierobežotas teritorijas	X		X	
Ostu darbība	Aizsargājamas jūras teritorijas				
	Ostas akvatorijās (t.sk.ārējais reids)		X	X	MK noteikumi
	Nozīmīgie kuģošanas virzieni	X		X	
	Seklūdens teritoriju aizbēršana			X	
	Grunts novietnes			X	
Niršanai ierobežotas teritorijas			X		
Zivju/jūras produktu ieguve un pārstrāde	Piekrastes zvejas zonas	X			
Tūrisms un atpūta	Peldvietas zona	X	X	X	MK noteikumi
	Aktīvā atpūta uz ūdens	X		X	
	Motorizēto ūdens sporta līdzekļu transporta koridors	X		X	
	Motorizēto ūdens sporta veidu zona	X		X	
	Jahtu piestātnes	X	X		
	Aizsargājamās jūras teritorijas				
Energoresursu ieguve	Vēja elektrostacijas jūrā	X			Jūras plānojums
	Cauruļvadi un kabeļi jūrā	X			
	Siltumsūkņi jūrā		X?		Jūras plānojums
	Kabeļi jūrā	X			
Aizsargājamās dabas teritorijas	Aizsargājamās jūras teritorijas				MK noteikumi
	Peldvietas zonas	X	X	X	
	Zivju resursu atjaunošanās un barošanās vietas	X			
	Putnu barošanās vietas jūrā				
	Aļģes pludmalē	X			
		X			

Rekomendācijas normatīvu grozījumiem un izpētēm

Rekomendācijas grozījumiem – «labiekārtojuma elementi»

Atbilstoši esošajai kārtībai būvju būvniecībai piekrastes ūdeņos (ar dažiem izņēmumiem) nepieciešama licences laukuma noteikšana un saskaņošana Ministru kabinetā, kas ir ilgstošs un resursietilpīgs process.

Rekomendācijas labiekārtojuma elementu izbūvei piekrastes ūdeņos

Nepieciešami grozījumi normatīvajos aktos, kas nodrošina, ka pašvaldība ir atbildīga par ārtelpu labiekārtojuma elementu, kas kalpo sabiedrības interesēm, būvniecības saskaņošanu piekrastes ūdeņos (2 km).

Šādi objekti tiktu uzskatīti par inženierbūvēm un tiem tiktu piemērota kārtība, kas noteikta MK noteikumos Nr. 253 «Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi», tādā veidā atvieglojot būvniecības procesu nelieliem labiekārtojuma elementiem (laipām, slidkalniņiem..) piekrastes ūdeņos.

Rekomendācijas papildus izpētēm

1. Izmaiņas licencēšanas kārtībā?

Izņēmums esošajai kārtībai: pašvaldības valdījumā esošajos piekrastes ūdeņos labiekārtojuma elementu izbūvei licences laukumu nosaka un licenci izsniedz attiecīgā pašvaldība. Ir izvērtējami divi alternatīvi risinājumi:

- Pašvaldība ir kompetentā institūcija tikai tiem labiekārtojuma elementiem, kuru izbūvi piekrastes ūdeņos veic pati pašvaldība;
- Pašvaldība ir kompetentā institūcija visu labiekārtojuma elementu izbūves gadījumā piekrastes ūdeņos.

Rekomendācijas papildus izpētēm

2. Peldbūvju izbūves kārtība piekrastes ūdeņos?

Normatīvajos aktos būtu nepieciešams paredzēt peldbūvju būvniecības (izvietojšanas) kārtību, lai nodrošinātu vides aizsardzības prasības, kā arī to, lai uz peldbūvēm būtu attiecināmas būtiskās prasības būvēm, kas ir paredzētas Būvniecības likuma 9. pantā.

Veicot izvērtējumu par peldbūvju izbūves kārtību, jāizvērtē, vai noteikti peldbūvju veidi ir iekļaujami ārtelpu labiekārtojuma elementu definīcijā, kurām atbilstoši šajās vadlīnijās pieejamajam izvērtējumam tiek rekomendēts piemērot atviegloto izbūves kārtību piekrastes ūdeņos.

Co-funded by the
European Maritime and
Fisheries Fund of the
European Union

Paldies!

www.panbalticscope.eu

Swedish Agency
for Marine and
Water Management

Ministry of Environmental
Protection and Regional
Development
of the Republic of Latvia

DANISH MARITIME AUTHORITY

REPUBLIC OF ESTONIA
MINISTRY OF FINANCE

Nordregio

SATAKUNTALIITTO
The Regional Council of Satakunta

Ålands
landskapsregering